

Starten in

Startersgids voor ondernemers

Alle info voor een vliegende start met je eigen zaak

samen werkt.

partners in
ondernemen met

Starten in **1** **2** **3**

Alles wat je moet weten voor de start van je eigen zaak of praktijk

partners in
ondernemen met

Stap 1 Geef jouw onderneming vorm

6

Schrijf je ondernemingsidee uit	7
• Hoe herken je een goed idee?	7
• Kies jouw bedrijfsnaam	9
Het belang van ondernemerscompetenties	10
• Hogere slaagkansen	10
• Het mentale aspect	10
Stel een businessplan op	12
• Hoe begin je aan dat businessplan?	13
Raadpleeg een accountant	15
• Welk type boekhouding heb je nodig voor jouw zaak?	15
• Waar vind je een accountant?	16
Organiseer de financiële kant	17
• Hoe financier je je plannen?	17
• Hoe neem je de juiste financiële beslissingen?	18
• Steunmaatregelen voor jouw zaak	19
• Ook lokaal kan je op steun rekenen!	24
Alleen aan de slag of met personeel?	25
• Stap voor stap een eerste personeelslid in je zaak	25
• Stel een arbeidsovereenkomst op	26
• Een meewerkende partner in je eenmanszaak	26
• Overheidssteun bij aanwerving	26
• Liantis helpt je bij je eerste stappen als werkgever	27

Stap 2 **Breng je administratie in orde** **30**

Voldoe je aan alle formele voorwaarden?	31
Kies je ondernemingsvorm	32
• Eenmanszaak	33
• Vennootschap	34
Open een zakelijke rekening	37
Registreer je in de KBO en activeer je btw-hoedanigheid	38
• Inschrijving in de KBO	38
• Btw-activering	39
• Wanneer ben je btw-plichtig?	39
Vraag je vergunningen aan	40
Sociaal statuut en aansluiting bij het sociaal verzekeringsfonds	41
• Wie moet zich aansluiten?	41
• Berekening van je sociale bijdragen	42
• Welke sociale bijdrage kies je het best?	43
• Je sociale rechten	45
Ziekenfonds en kinderbijslagfonds	47
• Ziekenfonds	47
• Groeipakket en kinderbijslag	47
• Liantis is jouw compagnon de route!	48

Stap 3 **Maak jouw ondernemersdroom waar** **50**

Aanvullende sociale bescherming en verzekeringen	51
• Persoonlijke risico's	51
• Aansprakelijkheidsrisico's en bedrijfsschaderisico's	52
Ondernemen doe je niet alleen!	53
• Maak kennis met de hele Liantis-familie	53
• Ook UNIZO staat voor jou klaar	55
Checklist	58

Step 1

Geef jouw onderneming vorm

Ondernemen is **dromen, durven** en vooral ook **doen**.

Toch komt er heel wat kijken bij het opstarten van je onderneming. Administratieve formaliteiten, sociale regelgeving ...: het pad naar het ondernemerschap ligt bezaaid met hindernissen die voor heel wat twijfel kunnen zorgen.

Klinkt intimiderend? Dat hoeft het niet te zijn!
Een grondige voorbereiding is het halve werk. Met het duidelijke **stappenplan** in deze **startersgids** kom je al een heel eind.

Daarnaast staan we bij Liantis ook **persoonlijk** voor je klaar, om jou een antwoord te bieden op al jouw ondernemersvragen.

Schrijf je ondernemingsidee uit

De allereerste stap? Het **uitschrijven** van jouw **ondernemingsidee**. Zet alles op papier, onderzoek eventuele knelpunten en ontdek hoe de opzet van je bedrijf als vanzelf vorm krijgt door erover na te denken. Toets je plannen zeker af bij kennissen, vrienden en mensen in je netwerk met ervaring. Ze kunnen een waardevol en objectief klankbord zijn om jouw idee te helpen vormgeven.

Hoe herken je een goed idee?

Alles staat of valt met een goed ondernemingsidee. Maar hoe weet je of je dat hebt gevonden? Deze handige tip helpt jou op weg: **omschrijf jouw idee in één zin**. Probeer jouw idee in één (lange) zin samen te vatten. In die zin verwerk je:

- welk product of welke dienst je wil aanbieden;
- wie je doelpubliek is;
- waarom je net voor dat product of die dienst kiest;
- hoe je het wil aanbieden;
- wat je onderscheidt van concurrenten.

Blijf aan je zin schaven tot hij helemaal goed zit. Bekijk jouw idee vanuit verschillende invalshoeken en wees vooral heel kritisch. Is het echt iets waar de markt en jouw doelpubliek op zitten te wachten?

Hoe je dat het best kan inschatten? Door erover te praten en **de actualiteit te volgen**. De krant, de sociale media, nieuwssites ...: je vindt er een schat aan informatie over wat in een bepaalde sector of bij jouw gekozen doelpubliek leeft. Zo kom je te weten of je wel op het goede spoor zit. Of misschien ontdek je wel een gat in de markt.

“**STARTER AAN HET WOORD**

Volg je hart en durf de stap te wagen

Jan Heyns: van patissier tot
zelfstandig thuisverpleger

**Benieuwd welke tips Jan
voor starters heeft?
Lees zijn verhaal.**

Zoals we al aanhaalden: alles begint met een goed idee. Zo merkte verpleger Jan dat hij niet altijd voldoende tijd kon spenderen bij patiënten. Net dat werd de insteek om zijn eigen praktijk te starten. En die persoonlijk touch, die werkt zo goed dat hij al aan uitbreiden denkt.

Jan:

“Als je het niet probeert, zal je het nooit weten.”

Kies jouw bedrijfsnaam

Heb je jouw idee helemaal scherp gesteld? Dan kan je op zoek naar een geschikte naam. Een passende en duidelijke **naam** voor je zaak bedenken, is soms een hele uitdaging. Onderschat die stap dus zeker niet. Standaard wordt een onderscheid gemaakt tussen de **officiële naam** van je onderneming en de **handelsnaam**. Je officiële naam dient enkel voor de identificatie van jouw onderneming en is dus vooral op administratief vlak belangrijk. Jouw handelsnaam is de commerciële naam waarmee je naar buiten treedt en waarmee je je onderscheidt van andere ondernemingen. Je gebruikt hem in de communicatie met klanten, leveranciers ...

Kies je voor een eenmanszaak?

Dan bestaat de officiële naam van je onderneming altijd uit je voor- en achternaam.

Je handelsnaam mag je vrij kiezen, zolang die niet te hard op die van eventuele concurrenten lijkt.

Richt je een vennootschap op?

Dan kies je zelf je officiële of vennootschapsnaam. Die naam mag je vervolgens ook gebruiken als handelsnaam, maar dat hoeft niet. Je vennootschapsnaam moet helemaal uniek zijn en is juridisch beschermd.

Ontdek meer!

Wil je meer tips om een goede handelsnaam te kiezen?

Lees onze blog 'Hoe scoor je als zelfstandig ondernemer met je handelsnaam?'

Zo let je bijvoorbeeld maar beter op met een niet al te originele handelsnaam.

Het belang van ondernemerscompetenties

Om te kunnen ondernemen, is het natuurlijk belangrijk dat je je corebusiness goed beheerst. **Vakcompetenties**, zeg maar. Bij Jan is dat het verlenen van zorg aan patiënten. Maar daarnaast heb je ook **ondernemerscompetenties** nodig. Die zijn voor iedereen min of meer gelijklopend, of je nu taarten bakt, verpleegkundige of zelfstandig IT-consultant bent.

Hogere slaagkansen

Als zelfstandige zal je immers een groot deel van je tijd investeren in het ondernemerschap. Het managen van je zaak. Uit onderzoek blijkt steeds opnieuw dat de slaagkansen van een starter aanzienlijk verhogen als je als starter zicht hebt op deze **ondernemerscompetenties**. Bovendien zorg je er zo voor dat de vakcompetenties en je ondernemerscompetenties niet uit mekaar groeien en voor problemen zorgen.

Daarnaast is het ook belangrijk dat je over voldoende **zelfkennis** beschikt. Zo kan je goed inschatten wanneer jouw persoonlijkheid in het voordeel van je zaak speelt, of juist remmend werkt. Ben je perfectionistisch ingesteld? Dan is het belangrijk om goed te weten op welke momenten dat zorgt voor een extra drive, of er net voor kan zorgen dat je teveel twijfelt en daardoor misschien belangrijke opportuniteiten mist.

Het mentale aspect

Je zult waarschijnlijk heen en weer geslingerd worden tussen goesting en de nodige twijfels. Laat die twijfels je niet belemmeren maar neem ze tegelijkertijd wel serieus. Ondernemen is immers topsport. Het vraagt veel moed, energie, doorzettingsvermogen, en tijd. En daarnaast een pakket aan (ondernemers-)skills die er mee voor zorgen dat je niet versmacht wordt door je werk. Elke ondernemer is gebaat bij een gezonde **balans tussen werk en privé**. Je kunt niet vroeg genoeg beginnen met zorg dragen voor werkbaar werk. Vanuit **Liantis consult** ondersteunen we je graag om duurzaam te kunnen ondernemen zodat zowel de zaak als jijzelf gezond blijven.

Tip

Lees meer op liantis.be/opleiding/individuele-coaching
of stuur een mail naar
hr.consult@liantis.be

Tip

Benieuwd naar meer informatie over ondernemerscompetenties én hoe jouw persoonlijkheid je zaak kan versterken?

Met de **individuele coachtrajecten van Liantis** werken we een businessplan uit dat aan die twee belangrijke zaken gekoppeld is. Bovendien krijg je hiervoor een tegemoetkoming van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen. Alle info op liantis.be/opleiding/individuele-coaching

Ben je ook benieuwd naar je idee en de financiële haalbaarheid ervan? Volg dan de **UNIZO-begeleiding Starten**. Een deskundige coach helpt je een antwoord te vinden op al jouw vragen rond jouw ondernemingsidee en onderzoekt samen met jou de haalbaarheid van je ondernemersidee. Alle info op unizo.be/starten

Stel een businessplan op

Zodra je idee is gerijpt en je voldoende feedback hebt verzameld, is het tijd om je **businessplan** uit te tekenen. Daarin zet je je idee om in een concreet plan van aanpak. Je businessplan helpt je om de **haalbaarheid** van je onderneming in te schatten, biedt perspectief en houdt je gefocust op je doelstellingen. Daarnaast kan een overtuigend businessplan ook **externe investeerders** over de streep trekken om in je zaak te stappen.

Een goed businessplan bevat zeker deze zes onderdelen:

1. Een projectvoorstelling

Geef een duidelijke omschrijving van jouw idee en plan. Waarom zullen jij en jouw project slagen? Omschrijf op een heldere manier jouw ambitie, maak mensen warm voor jouw verhaal.

2. Een bedrijfs-cv

Dat is een korte voorstelling van jouw bedrijf, jezelf en jouw competenties.

3. Jouw strategie

Geef een inzicht in jouw visie, missie en strategie. Waar wil je op de lange termijn naartoe met je onderneming en hoe?

4. Een marktanalyse

Maak duidelijk in welke sector en markt jij wil ondernemen. Waar schuilen de uitdagingen en zitten de opportuniteiten? Met welke trends en evoluties moet je rekening houden? Welke kansen zie jij?

5. Een marketingplan

In je marketingplan schrijf je neer welke diensten of producten je zal aanbieden, aan wie en via welke kanalen. Die kanalen kunnen zowel fysiek als online zijn. Vermeld ook tegen welke prijs je jouw aanbod in de markt wil zetten en hoe je daar ook marketing of reclame mee wil bekostigen.

6. Een financieel plan

Het financieel plan is een cruciaal onderdeel van jouw ondernemingsplan. Wat is het kostenplaatje van jouw onderneming? Wanneer verwacht je winst te maken? En op welke steunmaatregelen van de overheid kan je een beroep doen? Als je bijvoorbeeld voor de oprichting van een besloten vennootschap kiest, is een financieel plan bovendien verplicht.

Tip

Kan je wat extra hulp gebruiken? Op startersplatform.be van UNIZO vind je tal van handige tips en tools om je businessplan op te stellen.

Hoe begin je aan dat businessplan?

Weet je niet goed hoe je jouw ondernemingsidee kan omzetten in een businessplan? Ga dan zeker aan de slag met het **Business Model Canvas**. Je kan het gratis downloaden via blog.liantis.be/nl/zelfstandig-worden/business-model-canvas. Het Business Model Canvas helpt je jouw ondernemingsidee gestructureerd van a tot z uit te tekenen, een grote stap naar een volledig uitgewerkt businessplan.

STARTER AAN HET WOORD

Ondernemen zonder toekomstplan levert niet veel op

Hoe zorg je ervoor dat mensen weten wat je te bieden hebt? Die vraag houdt ook Ilse Luyten van Beleaf bezig.

Ilse:

"Ik noem mezelf een bezield ondernemer, die eerder vertrokken is vanuit een passie en gedrevenheid, maar natuurlijk moet daar ook een financieel en marketingplan achter zitten."

**Benieuwd hoe zij het aanpakt?
Lees haar verhaal.**

Tip

Liever advies op maat voor het uitwerken van jouw businessplan? Schrijf je in voor het individuele **begeleidingstraject Starten van UNIZO**. Een coach reikt je alle tools en tips aan voor een sterk ondernemingsplan.

Alle info vind je op unizo.be/starten. Of neem een kijkje op **startersplatform.be**. Hierop kan je, onder andere, jouw businessplan volledig online schrijven. Je kan het zelfs digitaal delen met vrienden, familie of je accountant. En ook downloaden als PDF om bijvoorbeeld financiering aan te vragen.

Ontdek meer!

Benieuwd hoe andere ondernemers het aanpakten?

Op onze blog vind je tal van uitgewerkte voorbeelden, van grote bedrijven tot kleinere lokale zaken. Laat je inspireren en ga vervolgens zelf aan de slag!

Raadpleeg een accountant

Een goede accountant is een **vertrouwenspersoon**. Hij of zij weet hoe je onderneming in elkaar zit, regelt je administratieve en fiscale verplichtingen en helpt je om betere bedrijfsbeslissingen te nemen. Je bent **niet verplicht** om een accountant in de arm te nemen, maar in de praktijk is hij vaak onontbeerlijk voor een gezond ondernemingsbeheer – zeker als je zaak verder groeit.

Welk type boekhouding heb je nodig voor jouw zaak?

Afhankelijk van de **juridische vorm** van je zaak – meer daarover in het hoofdstuk over de ondernemingsvormen – moet je rekening houden met verschillende boekhoudkundige regels en verplichtingen.

Vereenvoudigde boekhouding

Kies je voor een **eenmanszaak** en haal je een jaarlijkse omzet (exclusief btw) van maximaal 500.000 euro, dan volstaat een **vereenvoudigde boekhouding**. Dat betekent dat je dagelijks je financiële dagboeken (kas- en bankboek) moet invullen en ook op regelmatige basis een aan- en verkoopboek moet bijhouden. Daarnaast stel je jaarlijks een inventarisatieboek en jaarrekening op. De regelgeving is ook van toepassing op de **maatschappen**, de **commanditaire vennootschap** (CommV) en de **vennootschap onder firma** (VOF).

Dubbele boekhouding

Werk je onder een andere vennootschapsvorm of is de jaarlijkse omzet (exclusief btw) van je onderneming hoger dan 500.000 euro, dan ben je verplicht om een **dubbele boekhouding** te voeren.

Die houdt bijkomende administratie in: een rekeningstelsel (met activa en passiva) en een uitgebreide jaarrekening met balans, resultatenrekening en toelichting.

Boekhouding op maat van je zaak

Zowel bij een vereenvoudigde als bij een dubbele boekhouding word je steeds geacht om je boekhouding aan te passen aan het type en de grootte van je onderneming. Alle verrichtingen in je bedrijf moeten voldoende gedocumenteerd zijn: denk maar aan facturen en rekeninguittreksels. Heb je de keuze, ga dan voor een **elektronische boekhouding**. Die is transparant, werkt sneller en verkleint de papierberg.

STARTER AAN HET WOORD

Zie je accountant als een cijfervriend

Zelfstandig verpleger Hervé Boedri twijfelde geen seconde: toen hij had beslist dat hij wou starten als zelfstandige, ging hij ook op zoek naar een accountant.

Hervé:

"We zaten meteen op dezelfde golflengte. Ik merkte dat hij geloofde in mijn verhaal en daar graag deel van wou uitmaken. Hij is mijn bondgenoot, mijn 'partner in legal crime'. Bovendien kan ik zijn hulp volledig fiscaal inbrengen, dus ik kan het meer dan aanraden."

Meer weten?

Lees zijn verhaal.

Tip

Zelf je boekhouding doen?

Als je een eenmanszaak hebt, dan is de **boekhoudapplicatie Dexxter** misschien iets voor jou. Dexxter zorgt dat eenmanszaken eenvoudig, begrijpelijk en betaalbaar zelf hun boekhouding in orde kunnen brengen.

Interesse? Test de app gratis op dextter.be

Waar vind je een accountant?

Wil je een accountant in de arm nemen, maar weet je niet goed waar te beginnen? Informeer eens binnen je netwerk. Misschien ken je wel iemand (die iemand kent). Of ga op zoek op het internet. Je vindt vast wel een accountant in je buurt. Om zeker te zijn dat hij erkend is – en dus vakbekwaam en wettelijk in orde – kan je opzoeken of hij is aangesloten bij het beroepsinstituut ITAA (Institute for Tax Advisors and Accountants).

Wil je aan de slag in een gespecialiseerd vakgebied, vraag dan zeker na of je accountant daar expertise in heeft.

Ontdek meer!

'Welke boekhoudverplichtingen hebben zelfstandigen?'

In onze blog gaan we dieper in op de belangrijkste boekhoudkundige basisregels voor ondernemers.

Organiseer de financiële kant

Weloverwogen **financiële investeringen** zijn noodzakelijk voor je bedrijf. Ze zorgen ervoor dat je vlot uit de startblokken schiet met je activiteiten. Ook om je zaak concurrentieel te houden en verder te groeien, investeer je het best op gezette tijden.

Hoe financier je je plannen?

Startkapitaal voor je onderneming

Een financiële investering in je eigen bedrijf kan je op **twee manieren** aanpakken. Geld dat je zelf in je bedrijf stopt, noemen we met een financiële term **eigen middelen**. Geld dat van andere investeerders komt – een bank of familielid, bijvoorbeeld – zijn zogeheten **vremde middelen**.

Het spreekt voor zich dat je vermoedelijk een stuk van je eigen vermogen zal investeren in je zaak. Maar wat als je niet over voldoende financiële draagkracht beschikt om die nieuwe bestelwagen aan te schaffen of om de wachtruimte van je nieuwe praktijk in te richten? Dan is het heel normaal om bij anderen aan te kloppen voor een lening of andere vorm van krediet.

Externe financiering op korte en lange termijn

Voor grotere investeringen ga je meestal een krediet op lange termijn (langer dan één jaar) aan. Een typisch voorbeeld is een **banklening op afbetaling**.

Ook andere formules zijn mogelijk: **leasing** (bijvoorbeeld voor een wagen) of **investeringskrediet** voor je beroepsinvesteringen.

Er bestaan ook kredieten op korte termijn, die je terugbetaalt op minder dan een jaar. Denk daarbij aan het **kaskrediet**, waarmee je in het rood kan gaan op je bedrijfsrekening, of het meer technische **discontokrediet**.

Een **alternatieve manier** om extra financiële middelen te verzekeren voor je zaak, is **risicokapitaal**. Daarbij investeren durfkapitaalverschaffers in je onderneming in ruil voor aandelen, wat neerkomt op een gedeeltelijke instap in je bedrijf. Beschik je met je bedrijf over sterke groeivoorzichten, dan is de kans groot dat je risico-kapitaal zal kunnen aantrekken.

De meeste risicokapitaalverstrekkers zijn ervaren zakenmensen die je ook strategisch bedrijfsadvies kunnen geven.

Hoe neem je de juiste financiële beslissingen?

We geven je enkele gouden tips voor een gezond financieel evenwicht.

- **Kies een leninglooptijd die past bij het doel van je aankoop**

Een eenvoudige vuistregel voor je bedrijfsfinanciën? **Stem de duur van je investering af op de looptijd van je lening.**

Financier investeringen op korte termijn met een lening die een korte looptijd heeft en doe investeringen op lange termijn met eigen middelen en leningen op lange termijn.

- **Zorg voor een positief netto bedrijfskapitaal**

In financiële handboeken wordt altijd gehamerd op het belang van een zogenaamd **positief netto bedrijfskapitaal**. In mensentaal: hou je kortetermijnschulden onder controle en zorg ervoor dat

ze nooit hoger uitvallen dan de gecombineerde waarde van je eigen voorraad, cash en openstaande facturen bij je klanten.

- **Houd eigen vermogen aan als gezonde buffer**

Het **eigen vermogen** van je zaak bestaat uit het eigen geld van je onderneming in combinatie met eventuele inleg van aandeelhouders - in het geval van een vennootschap. Die financiële buffer biedt je ademruimte in moeilijkere periodes. Daarnaast is eigen vermogen ook noodzakelijk om een kredietaanvraag goedgekeurd te krijgen, bijvoorbeeld voor een banklening die je aanvraagt voor een bijkomende investering.

Tip

Tijdens het **begeleidingstraject Financieel inzicht van UNIZO** krijg je alle nodige handvaten aangereikt die jou op weg zetten naar een financieel gezonde zaak. Alle info daarover vind je op unizo.be/financieel-inzicht. Ook op startersplatform.be vind je tal van handige tools, tips en video's die jou helpen bij de (financiële) opstart van jouw onderneming.

Steunmaatregelen voor jouw zaak

Er bestaan heel wat ondersteunende maatregelen en subsidies voor startende ondernemers. Wij geven je een kort overzicht. Voor alle voorwaarden en details kan je op de afzonderlijke websites terecht.

Steunmaatregelen in het Vlaams Gewest

Standaard leningsformules en waarborgen van PMV

Investeringsmaatschappij PMV voorziet verschillende financieringsmaatregelen voor starters in Vlaanderen:

- **Startlening**

De startlening is een achtergestelde lening tot 100.000 euro voor iedereen die nog geen vier jaar aan de slag is als zelfstandige.

- **Cofinanciering**

Ook dit is een achtergestelde lening voor ondernemers, waarbij je rekent op een combinatie van eigen inbreng met een externe investering van een cofinancier. Dat kan bijvoorbeeld een bank of investeringsfonds zijn, maar ook een particuliere investeerder. Het maximumbedrag voor de lening is 350.000 euro.

- **Waarborgregeling**

Als je onvoldoende waarborg kan bieden voor een klassieke banklening, dan kan de waarborgregeling uitkomst bieden. Bij die regeling stelt de Vlaamse overheid zich garant voor maximaal 75% van het krediet dat je nodig hebt. De lening kan oplopen tot 1,5 miljoen euro.

- **Win-winlening**

Met de win-winlening (tot 300.000 euro) moedigt de Vlaamse overheid particulieren aan om achtergestelde leningen te verstrekken aan kmo's (zowel eenmanszaken als vennootschappen) en dat aan voordelige voorwaarden.

Voor gedetailleerde info en de voorwaarden kan je terecht op pmv.eu

Tip

Voor de **aanvraag van diverse leningen** van het PMV kan je ook bij **UNIZO** terecht. Dat is onder andere het geval voor de startlening. Via een begeleidingstraject gaat de UNIZO-adviseur na of je in aanmerking komt voor een lening. Hij ondersteunt je ook bij het opstellen van jouw dossier. Voor een UNIZO-kantoor in jouw buurt kan je terecht op unizo.be/unizo-uw-buurt

Microkrediet

Het microkrediet is een alternatief voor wie moeilijk aan een banklening geraakt voor een beperkt krediet. Als je bij de bank geen gehoor krijgt door bijvoorbeeld een gebrek aan ervaring of een eerder faillissement, dan biedt **Impulskrediet** van de coöperatie Hefboom misschien een uitweg. Alle info vind je op impulskrediet.be

Steun bij vorming en consulting

• **Ondernemerscoaching voor persoonlijke begeleiding**

Kan je extra hulp gebruiken bij de uitbouw van je zaak en alles wat daarbij komt kijken? Dan bieden onze persoonlijke ondernemerscoaches raad. Via Liantis consult krijg je begeleiding op maat, mét een financiële tegemoetkoming van VLAIO. Alle info vind je op liantis.be/ondernemerscoaching

• **Kmo-portefeuille**

Via de kmo-portefeuille kan je als ondernemer in het Vlaams Gewest rekenen op een jaarlijkse subsidie (tot 7.500 euro) voor externe opleiding en advies. Het volledige overzicht en de voorwaarden vind je op vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille

• **Kmo-groeisubsidie**

Met de kmo-groeisubsidie kan je advies inkopen of extra personeel aanwerven om bijvoorbeeld een nieuwe strategie uit te rollen, nieuwe markten te verkennen of nieuwe producten te lanceren. Drie keer per jaar kan je je kandidaat stellen met een dossier. De maximumsubsidie bedraagt 50.000 euro. Alle info op vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-groeisubsidie

Steunmaatregelen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

finance&invest.brussels

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet **finance&invest.brussels** heel wat steunmaatregelen voor starters. De Brusselse overheidsonderneming richt zich enerzijds naar start-ups, scale-ups en kmo's, en anderzijds naar zeer kleine, sociale en coöperatieve ondernemingen.

Enkele van hun financieringsmogelijkheden zijn:

- **Participatie of kapitaaldeelname**

- **Mezzanineschuld**

Een lening op middellange of lange termijn die kan worden terugbetaald of omgezet in aandelen in het geval van een 'converteerbare' lening.

- **Waarborgregeling via het Brussels Waarborgfonds**

Het Brussels Waarborgfonds stelt zich bij deze regeling garant voor een deel van het krediet (tot 80%) dat je nodig hebt en dat voor een maximumbedrag van 500.000 euro

- **Microkrediet**

Het microkrediet kan een alternatief zijn voor wie moeilijk aan een banklening geraakt voor een beperkt krediet. **finance&invest.brussels** voorziet financiering voor zowel rechtspersonen als natuurlijke personen.

- **Proxilening**

De proxilening is een vorm van privéfinanciering, waarbij een particuliere kredietverlener (bijvoorbeeld een familielid of vriend) aan voordelige voorwaarden een lening kan aanbieden aan een Brusselse eenmanszaak of vennootschap.

Voor alle informatie, voorwaarden en aanvragen kan je terecht op **finance.brussels**

Tip

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest organiseert met OpenSoon jaarlijks één of meerdere projectoproepen voor starters van een handelszaak. Een duurzaam, origineel en kwaliteitsvol project maakt daarbij kans op een openingssubsidie tot 15.000 euro. OpenSoon biedt je ook een gratis begeleiding via **hub.brussels**

Subsidies voor investeringen, opleiding en consultancy

Als startende ondernemer kan je in Brussel genieten van verhoogde subsidies voor investeringen, opleiding, consultancy, de ontwikkeling van je website of de inrichting van je handelszaak. Je kan ook een marktonderzoek of een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren voor je van start gaat. Een volledig overzicht van de subsidies van de gewestelijke overheidsdienst Brussel Economie en Werkgelegenheid vind je op premieskmo.brussels

Federale steunmaatregelen

Springplank naar zelfstandige voor werklozen

Ben je werkloos en heb je plannen om je eigen zaak te beginnen? Dan kan je onder bepaalde voorwaarden tot een jaar lang je **uitkering combineren** met een nieuwe activiteit als zelfstandige.

Daarnaast bestaat er ook een **opvangnet** waarbij je je rechten op een werkloosheidsuitkering behoudt als je als zelfstandige aan de slag gaat en vervolgens die activiteit weer stopzet. Je **lokale RVA-kantoor** kan je verder informeren. Meer info op rva.be

Zowel Brussel als Vlaanderen bieden bijkomende steun voor werkzoekenden die zich als zelfstandige willen vestigen. Alle info daarover vind je op vlaanderen.be/transitiepremie en actiris.brussels/nl/burgers/starten-als-zelfstandige/

Belastingvoordelen

Naast rechtstreekse investeringen en subsidies kan je als kersverse ondernemer ook in aanmerking komen voor **enkele belastingtechnische voordelen**.

- **Tax shelter voor startende ondernemingen**

Mensen die via aandelen investeren in jouw nieuwe vennootschap komen in aanmerking voor een **belastingvermindering**. Afhankelijk van de criteria gaat het om een voordeel van 30 of 45%. Raadpleeg unizo.be/starters/advies/tax-shelter-voor-startende-ondernemingen voor meer info over de voorwaarden.

- **Gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting bedrijfsvoorheffing**

Ga je aan de slag onder de vorm van een **vennootschap**, dan word je vrijgesteld van de doorstorting van 10% van de bedrijfsvoorheffing voor de lonen van eventuele werknemers. Voor microvennootschappen gaat het zelfs om 20%. De korting geldt gedurende de eerste vier jaar na de oprichting van je vennootschap.

- **Belastingvoordeel op een investering via crowdfunding**

Als iemand je zaak ondersteunt met een lening via een erkend crowdfundingplatform, dan kan die persoon in aanmerking komen voor een belastingvermindering op zijn of haar investering. Meer info op vlaio.be

Ook lokaal kan je op steun rekenen!

Naast de federale en gewestelijke steunvormen, bestaan er ook **provinciale en gemeentelijke initiatieven** om starters met een eigen zaak een duwtje in de rug te geven. Wil je weten voor welke eventuele extra maatregelen je in aanmerking komt? Neem dan contact op met Liantis of ga te rade bij je accountant.

STARTER AAN HET WOORD

Trek je stoute schoenen aan

Een eigen zaak starten, kost geld. Maar met een goede financiële planning én een dosis creativiteit kom je ver, bewijst zelfstandig audiologe Skrolan Schoolmeester.

Skrolan:

“Spreek firma’s aan en sluit partnerschappen. Een nee heb je, een ja kan je krijgen. Ik ben begonnen met bitter weinig materiaal. Maar ik wist perfect wat ik nodig had. In plaats van dat volledig zelf te bekostigen, sprak ik de leveranciers van die apparaten aan. Ik stelde hen voor om mij hun machines met korting te verkopen of in bruikleen te geven in ruil voor reclame. En dat werkte!”

Meer weten?

Lees haar verhaal.

Alleen aan de slag of met personeel?

Ga je enkel zelf aan de slag in je eigen zaak, of werf je meteen één of meerdere medewerkers aan? Met personeel sta je sterker om meer werk te verzetten, maar moet je tegelijkertijd enkele formaliteiten vervullen en voldoen aan bijkomende verplichtingen. Gelukkig kan je voor alles wat met jouw personeelsbeleid te maken heeft, rekenen op de expertise en ondersteuning van **Liantis sociaal secretariaat!** Overweeg je iemand aan te werven? Volg dan een van onze infosessies voor nieuwe werkgevers of neem contact op met onze experts. Dan kan je op je beide oren slapen.

Stap voor stap een eerste personeelslid in je zaak

Neem je voor het eerst een werknemer in dienst, dan moet je eenmalig een extra stap doorlopen. Als werkgever ben je namelijk verplicht om je in te schrijven bij de **Rijksdienst voor Sociale Zekerheid**.

Zodra dat is gebeurd, kan je je eerste **Dimona-aangifte** elektronisch indienen bij de RSZ. Dat is verplicht bij elke in- of uitschrijving van een werknemer in je bedrijf.

Lees meer over een Dimona-aangifte op liantis.be/dimona

Bij je eerste aanwerving moet je ook een **arbeidsreglement** opstellen. Dat legt de wederzijdse plichten vast tussen jou en je werknemers.

In onze blog 'Arbeidsreglement: arbeidsvoorwaarden en verplichtingen' op liantis.be/arbeidsreglement vind je alle informatie over het hoe en waarom van een arbeidsreglement, naast een handig **modelreglement**.

Daarnaast moet je vóór de tewerkstelling van je eerste werknemer een verplichte **arbeidsongevallenverzekering** afsluiten. Je zal ook een **dienst voor preventie en bescherming op het werk** in het leven moeten roepen. Zolang je met je bedrijf onder de twintig werknemers uitkomt, kan je die taak als werkgever zelf opnemen.

Lees er meer over op liantis.be/idpbw

Ready, set, employ!

Via deze gratis infosessies kom je alles te weten over het aanwerven van je eerste medewerker. Stel je vragen aan een van onze experts tijdens de volgende sessie. Schrijf je in via info.liantis.be/nl/ready-set-employ

Stel een arbeidsovereenkomst op

Bij elke nieuwe aanwerving in je bedrijf hoort uiteraard een **arbeidscontract**. Hoewel dat voor een **overeenkomst van onbepaalde duur** strikt genomen niet verplicht is, blijft een geschreven en door beide partijen gehandtekend akkoord ten zeerste aangeraden. Bij een **contract van bepaalde duur** is een geschreven versie altijd noodzakelijk.

Een meewerkende partner in je eenmanszaak

Woon je wettelijk samen met je partner of ben je getrouwd? Dan kan hij of zij je op een fiscaal voordelige manier bijstaan of vervangen in je eenmanszaak. Afhankelijk van het sociale statuut van je partner, zijn er bepaalde rechten en plichten van toepassing. Je vindt het volledige overzicht op liantis.be/meewerkende-echtgenoot

Overheidssteun bij aanwerving

De overheid komt je als startende ondernemer deels tegemoet met enkele steunmaatregelen. Zo geniet je bijvoorbeeld:

- **vermindering van de sociale bijdragen** bij je eerste zes aanwervingen;
- **doelgroepvermindering**: lagere werkgeversbijdragen bij tewerkstelling van personen uit bepaalde kansengroepen;
- belastingvrijstelling voor de aanwerving van een **diensthof voor de uitvoer** en **diensthof van de afdeling Integrale Kwaliteitszorg**.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestaat er dan weer een steunmaatregel voor de aanwerving van een medewerker in het kader van een groeiplan, exportproject of project in verband met circulaire economie.

Alle info over de **Brusselse aanwervingspremies** vind je op de website van Brussel Economie en Werkgelegenheid: economie-werk.brussels

Liantis helpt je bij je eerste stappen als werkgever

Op een correcte manier jouw personeel aanwerven is één ding. Maar het zet jou ook meteen in de schoenen van werkgever en dat bezorgt je mogelijk koudwatervrees. Want hoe voer je een selectiegesprek? Hoe zorg je ervoor dat je je medewerkers juist ondersteunt en managet? Welke leiderschapsstijl past bij jou en is aangewezen binnen de context van je zaak? En nog belangrijk: hoe houd je jouw medewerkers gemotiveerd op lange termijn?

Enmaal je een medewerker in dienst neemt, krijg je er de rol bij van leidinggevende. Dat vraagt een heel nieuw pakket aan competenties. Hoe zijn deze competenties ontwikkeld, welke visie heb je op leidinggeven, hoe voer je een duurzaam personeelsbeleid... Voorkom kopzorgen en bereid je goed voor op deze nieuwe fase in je ondernemerschap.

Weet dat je voor zulke uitdagingen terecht kan bij de experts van **Liantis talent services**. Zij adviseren jou om de perfecte medewerkerspuzzel te leggen en de ambities van jouw onderneming samen met hen waar te maken.

Alle info op liantis.be/liantis-talent-services

STARTER AAN HET WOORD

Ondernemen is als wielrennen

Benieuwd naar Kevins ervaringen als werkgever?

Lees zijn verhaal.

Thuiszorgpraktijk de Ronde van Bas begon kleinschalig, maar bleek zo'n succes te zijn dat de twee bezielers al na een maand of zes een medewerker moesten aanwerven. Intussen zijn ze met 48. De snelle overgang van ondernemer naar werkgever was niet altijd evident, geeft Kevin Bas toe.

Kevin:

“Mijn corebusiness is zorg verlenen en dat doe ik nog steeds het liefst. Maar ik heb wel gemerkt dat je geen bedrijf kan leiden als je ook twaalf uur per dag patiënten verzorgt.” Hij vergelijkt ondernemen daarom een beetje met wielrennen: “Je hebt een kopman nodig en achter hem heel veel knechten die hem ondersteunen”.

Ontdek meer!

Echt alles te weten komen over starten
als zaakvoerder met personeel?

Download dan ons **e-book** over het
in dienst nemen van medewerkers.

Step 2

Breng je administratie in orde

Administratie is niemands favoriete taak, maar is toch noodzakelijk voor een vlotte opstart van je zaak. Een goed beheer van je papierwerk bespaart je kopzorgen verder in de rit. En gelukkig is **Liantis ondernemingsloket** er om jou te ondersteunen!

Voldoe je aan alle formele voorwaarden?

Vóór je begint, ga je het best na of je al voldoet aan de **wettelijke voorwaarden om een eigen onderneming te starten**. Zo vermijd je bijkomend werk wanneer je al volop bezig bent met de verdere organisatie. Om je eigen zaak te kunnen starten in ons land, moet je volgens de wet:

- **meerderjarig** zijn;
- **onderdaan zijn van de EU, Noorwegen, IJsland, Zwitserland of Liechtenstein**, of in het bezit zijn van een **beroepskaart** (tenzij je daarvan bent vrijgesteld).

Wanneer jouw zetel of domicilie zich niet in het Vlaams Gewest bevindt, zal je in sommige gevallen ook je basiskennis van **bedrijfsbeheer** en/of bepaalde **beroepskennis** moeten bewijzen. Dat kan met een erkend diploma of met bewezen ervaring.

Meer info hierover vind je op liantis.be/bedrijfsbeheer en liantis.be/beroepskennis. Of neem gewoon contact op met **Liantis ondernemingsloket** en leg je situatie voor aan een van onze experts. Dat kan via liantis.be/nl/ondernemingsloket

Kies je ondernemingsvorm

Als ondernemer moet je kiezen onder welke **ondernemingsvorm** (ook wel **rechtsvorm**) je je zaak wil organiseren. Die beslissing bepaalt je persoonlijke aansprakelijkheid en financiële verplichtingen, en legt ook vast hoe je administratief en praktisch te werk zal moeten gaan. Daarom stel je jezelf op voorhand het best enkele **vragen**. Je accountant kan je helpen om vervolgens de knoop door te hakken. De belangrijkste thema's:

- In welke mate wil of kan je **persoonlijke** verantwoordelijkheid dragen en **bedrijfsrisico's** aangaan?
- Ben je van plan om **externe investeerders** aan te brengen?
- Is het je bedoeling om op termijn **uit te breiden** met **personeel** of **medeaandeelhouders**?

Heb je een idee van de richting die je uit wil? Dan is het tijd om een **juridisch statuut** te kiezen. Je kan je op twee manieren organiseren: via een **eenmanszaak** of in een **vennootschap**.

Tip

Voor het maken van deze en andere keuzes raden we ook het **traject Starten van UNIZO** aan. Dat is een individueel begeleidingstraject dat je optimaal klaarstoomt voor de opstart van je onderneming. Het bestaat uit een uitgebreide voorbereidingsfase en een mix van individuele contactmomenten en interactieve samenwerkmomenten. Dankzij die grondige voorbereiding, vergroot je je slaagkansen als ondernemer aanzienlijk. Alle info vind je op unizo.be/starten

Eenmanszaak

Een eenmanszaak is de meest eenvoudige vorm van ondernemerschap. Je bedrijf valt volledig samen met jezelf als individu. In juridische termen: je bent aansprakelijk als **natuurlijke persoon**. In de praktijk betekent het dat je privévermogen en het vermogen van je zaak samenvallen. Na aftrek van belastingen komen al je inkomsten meteen bij jou terecht. Tegelijkertijd ben je ook volledig persoonlijk aansprakelijk als er iets fout gaat en kan de fiscus in het geval van schulden beslag leggen op je privérekening of je persoonlijke bezittingen.

De belangrijkste voor- en nadelen van een eenmanszaak op een rij:

Voordelen

- **Eenvoudige administratie en boekhouding**
Geen gedoe met oprichtingsaktes, het aanpassen van statuten of dubbele boekhouding.
- **Volledige autonomie en beslissingsrecht**
Je investeringen en de verdere groei van je zaak? Daarover beslis je eenvoudig zelf, zonder medevennoten.
- **Geen startkapitaal nodig en alle winst voor jezelf**
Je regelt de oprichting van je eenmanszaak eenvoudig via Liantis ondernemingsloket. Alle winst die je met je zaak maakt, komt na belastingen meteen op jouw rekening terecht.

Nadelen

- **Je bent onbeperkt aansprakelijk**
Je draagt zelf alle bedrijfsrisico's, in goede en in slechte tijden. Je privévermogen kan worden opgevorderd als je met je onderneming in de problemen komt.
- **Moeilijkere overname van je zaak**
Wil je je zaak na een tijd kunnen verkopen of overdragen? Dan is een vennootschap waarschijnlijk een betere keuze.
- **Hogere personenbelasting**
Je winst wordt rechtstreeks belast volgens de progressieve belastingschijven in je gewone belastingaangifte. Je bouwt dus wel privévermogen op, maar geniet niet van de veel lagere vennootschapsbelasting.

Vennootschap

Een vennootschap is een aparte juridische entiteit en heeft – de maatschap uitgezonderd – **rechtspersoonlijkheid**. Dat betekent dat je onderneming op zichzelf staat en je dus in de meeste gevallen niet persoonlijk aansprakelijk bent als je bedrijf bijvoorbeeld failliet gaat. Een vennootschap kan je ook met meerdere personen beheren, wat voordelen biedt voor een eventuele overdracht of verdere groei.

De belangrijkste voor- en nadelen van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid op een rij:

Voordelen

- **Weinig of geen impact op je privévermogen**

Een vennootschap staat los van jou als zaakvoerder of bestuurder en kent z'n eigen rechten en plichten. Je persoonlijke aansprakelijkheid is meestal erg beperkt (behalve bij een CommV en VOF).

- **Fiscale optimalisering voor vermogensgroei en lagere belastingen**

De winst in een vennootschap wordt lager belast, waardoor je een bedrijfsvermogen kan uitbouwen. Als zaakvoerder of bestuurder keer je jezelf vervolgens een loon uit.

- **Ruimte voor groei, uitbreiding en overnames**

Je brengt makkelijk vennoten en investeerders binnen in je onderneming en kan je bedrijf ook verkopen of doorgeven aan de volgende generatie.

Nadelen

- **Ingewikkelde opstartprocedure**

De oprichting van een vennootschap vraagt voorbereidingswerk. Voor de meeste vennootschapsvormen (behalve de maatschap, CommV en VOF) moet je bovendien verplicht bij de notaris langs. Dit brengt bijgevolg extra kosten en tijd met zich mee.

- **Verplichte financiële investering bij je start**

Een vennootschap oprichten, kost geld. Een NV oprichten vereist bv. een minimumstartkapitaal van enkele tienduizenden euro's.

- **Meer juridische en administratieve verplichtingen**

Een vennootschap betekent doorlopende verplichtingen die tijd en geld kosten. Een vaak dubbele boekhouding, wettelijke reserves, juridische procedures bij belangrijke beslissingen: alles verloopt volgens een vast stramien.

Soorten vennootschappen uitgelegd

Overweeg je de oprichting van een vennootschap? Weet dan dat er verschillende types bestaan. Hieronder zetten we de meest voorkomende op een rij. Het kiezen van de vennootschap die het best aansluit bij je plannen, is specialistenwerk. Vraag raad aan een accountant.

Besloten vennootschap (BV)

Een BV (de vroegere BVBA) is de meest voorkomende vennootschapsvorm. Je hoeft geen minimumkapitaal in te brengen, maar wel een voldoende groot vermogen. Je werkt met een aandeelhoudersstructuur, waardoor je ook anderen in je zaak kan betrekken.

Naamloze vennootschap (NV)

Hoewel je een naamloze vennootschap sinds mei 2019 alleen kan oprichten, is die vennootschap ook geschikt voor wie rekent op meerdere aandeelhouders om kapitaal bij elkaar te brengen voor de uitbouw van zijn bedrijf. Aandelen in een NV zijn makkelijker over te dragen, wat voor meer anonimiteit zorgt. Het minimumstartkapitaal van een NV is met 61.500 euro aan de hoge kant en ook de juridische bestuursstructuur is complexer dan die van een BV.

Vennootschap onder firma (VOF)

De vennootschap onder firma is de minst gereguleerde en meest eenvoudige vennootschapsvorm met rechtspersoonlijkheid. Je kan ze samen met één of meerdere vennoten zonder minimumstartkapitaal en zonder bezoek aan de notaris starten. Maar elke vennoot is wel persoonlijk, onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk voor alles wat de VOF doet. Als het misgaat, kan het je dus veel kosten.

Commanditaire vennootschap (CommV)

De commanditaire vennootschap komt grotendeels overeen met de vennootschap onder firma of VOF. Maar in tegenstelling tot een VOF, heeft een CommV naast beherende vennoten ook stille vennoten. Zij houden zich niet bezig met het beheer van de vennootschap en zijn enkel aansprakelijk voor hun inbreng.

Maatschap

Net als bij de VOF en de CommV zijn de administratieve en boekhoudkundige verplichtingen van een maatschap gering. Het grote verschil met alle hierboven vermelde vennootschapsvormen is dat de maatschap géén rechtspersoonlijkheid heeft. Dat betekent dat de maatschap niet als een zelfstandige juridische entiteit kan optreden en dat haar handelingen dus rechtstreeks aan de vennoten worden toegerekend. Daarnaast zijn de vennoten ook persoonlijk, onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk voor alle schulden die de maatschap maakt.

Ontdek meer!

Op liantis.be/vennootschapsvormen vind je het volledige overzicht van alle vennootschapsvormen, inclusief hun voor- en nadelen.

Maar zie je door de bomen het bos niet meer?

Neem contact op met een Liantis-expert via liantis.be/nl/ondernemingsloket

Hij of zij kan je verder op pad zetten.

Open een zakelijke rekening

Een aparte zakelijke rekening voor je professionele activiteiten is een must. Als je een vennootschap opricht, is het zelfs verplicht om een professionele bankrekening te hebben.

Voor eenmanszaken ligt dat anders. Die richt je op als natuurlijk persoon waardoor het niet verboden is om je persoonlijke bankrekening ook voor zakelijke aankopen en uitgaven te gebruiken. Toch wordt dat sterk afgeraden. De fiscus mag 'gemengde' bankrekeningen namelijk altijd inspecteren en krijgt zo dus ook inzage in je persoonlijke transacties. Een zuivere privébankrekening daarentegen mag hij niet zomaar onder de loep nemen.

Bovendien zorgt een bedrijfsrekening ervoor dat je orde schept in je bedrijfsinkomsten en -uitgaven, en dat je makkelijker kredieten kan aangaan. Hoewel een zakelijke rekening dus niet altijd verplicht is, brengt het wel heel wat voordelen met zich mee.

Registreer je in de KBO en activeer je btw-hoedanigheid

Je zaak formeel oprichten doe je met een **inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen** (KBO). Dat is een databank waarin de FOD Economie de gegevens van alle ondernemingen in ons land verzamelt. Breng jouw ondernemingsnummer in orde, activeer je btw-hoedanigheid en je kan aan de slag.

Inschrijving in de KBO

Eenmanszaak

Start je een eenmanszaak of maatschap, dan creëert het **ondernemingsloket** voor jou een ondernemingsnummer. Daarnaast vervolledigt het ook je inschrijving in de KBO door er alle basisgegevens van je onderneming in op te nemen. Denk maar aan:

- je **bankrekeningnummer**;
- een opsomming van je **activiteiten** als ondernemer;
- je **handelsnaam**;
- wie de eventuele ondernemingsvaardigheden in je onderneming bewijst en hoe;
- ...

Vennootschap

Start je een vennootschap (een andere dan een maatschap), dan is het de **griffie van de ondernemingsrechtbank** die bij de neerlegging van je oprichtingsakte voor de creatie van je ondernemingsnummer zorgt. Let wel op: om de inschrijving van je vennootschap in de KBO te vervolledigen, moet je nog altijd vóór de start van je activiteit bij het ondernemingsloket langsgaan.

Ontdek meer!

Meer weten over het ondernemingsnummer en waarvoor het precies dient?

Lees er alles over op

liantis.be/verschil-btw-nummer-ondernemingsnummer

Hoe ziet een ondernemingsnummer eruit?

Het ondernemingsnummer is een **uniek nummer dat bestaat uit tien cijfers**. Voor elke vestiging waar je met je onderneming activiteiten uitoefent, ontvang je bovendien een **vestigingseenheidsnummer**.

Vermeld je ondernemingsnummer altijd wanneer je officieel communiceert met overheidsinstanties of met klanten. Ambulante handelaars moeten hun ondernemingsnummer ook vermelden op marktkramen en bedrijfsvoertuigen. Heb je een bouwonderneming of schoonmaakbedrijf met mensen in dienst? Dan geldt die plicht ook voor jou.

Btw-activering

In de meeste gevallen ben je met je nieuwe zaak **btw-plichtig**. Het **ondernemingsloket** activeert je btw-hoedanigheid graag voor jou, maar je kan de aanvraag ook zelf indienen bij je lokaal btw-kantoor.

Je **accountant** kan je helpen bij het kiezen van het gepaste btw-stelsel voor jouw onderneming: bijvoorbeeld kwartaalaangiftes of maandelijkse aangiftes of een vrijstellingsregime. Zodra je btw-nummer is geactiveerd, kan je echt van start gaan met je activiteiten.

Wanneer ben je btw-plichtig?

Veruit de meeste bedrijven zijn btw-plichtig. Maar in sommige gevallen zijn activiteiten **vrijgesteld van btw** of geldt er een **gemengde btw-plicht**. Het gaat bijvoorbeeld om artsen, acteurs en verloskundigen. Ben je in principe vrijgesteld van btw, maar drijf je handel met btw-plichtige ondernemingen uit een ander EU-land? Ook dan kan je een btw-hoedanigheid nodig hebben.

Onze experts bij **het ondernemingsloket** helpen je graag verder. Neem contact op via liantis.be/nl/ondernemingsloket

Vraag je vergunningen aan

Voor sommige activiteiten heb je als zelfstandige een **vergunning** nodig. Denk aan bepaalde erkende beroepen of handelszaken die aan **bijkomende eisen** moeten voldoen, zoals hygiëneregelgeving in restaurants en cafés. Er bestaan heel wat regels voor de verschillende ondernemingssectoren en ook de plaats waar je je onderneming start, is van belang. Zo heb je in Vlaanderen bijvoorbeeld niet altijd dezelfde vergunningen nodig als in Brussel of Wallonië. Een overzicht van de meest voorkomende ondernemingsvergunningen:

• Voedselvergunning

Zodra je onderneming in contact komt met **voeding** (in de teelt, in de productie, in de verpakking, in het vervoer of in de groot- en kleinhandel), moet je een voedselvergunning bij het FAVV aanvragen.

• Machtiging ambulante handel

Deze machtiging, in de volksmond **leurkaart** genoemd, heb je nodig zodra je goederen verkoopt of diensten levert buiten je normale vestigingseenheid (bijvoorbeeld op openbare plaatsen zoals markten of bij deur-aan-deurverkoop). Enkel het ondernemingsloket kan deze machtiging voor je aanvragen.

• Erkenning als aannemer

Wil je als aannemer deelnemen aan **openbare aanbestedingen**, dan vraag je daarvoor het best een officiële erkenning aan.

• Unisono-licentie voor het afspelen van muziek

Zal er **muziek of radio** te horen zijn in je zaak, wachtruimte of kantoor? Dan is de Unisono-licentie verplicht. Deze vergunning bundelt de **billijke vergoeding** en **Sabam**, die vroeger apart moesten worden aangevraagd.

Ontdek meer!

Wil je meer weten over sectorspecifieke vergunningen en bijkomende licenties die van toepassing zijn op jouw zaak?

Op liantis.be/vergunning-onderneming vind je extra informatie.

Weet ook dat **Liantis ondernemingsloket** graag luistert naar jouw plannen, jou advies geeft én helpt met jouw aanvraag.

Sociaal statuut en aansluiting bij het sociaal verzekeringsfonds

Naast je inschrijving in de KBO, je btw-activatie en het aanvragen van bepaalde vergunningen, brengt Liantis ondernemingsloket ook je aansluiting bij het **sociaal verzekeringsfonds** in orde. Als zelfstandige ben je wettelijk verplicht om je aan te sluiten bij een sociaal verzekeringsfonds naar keuze. Je **sociale bescherming** is dan ook cruciaal. Als ondernemer wil je anticiperen op risico's en je zaak, jezelf en je gezin optimaal beschermen.

Wie moet zich aansluiten?

Aansluiting voor zelfstandigen

Als zelfstandig ondernemer met een eigen zaak werk je per definitie voor jezelf en dus niet voor een werkgever. Je moet je dan ook vóór de opstart van je activiteiten aansluiten bij een **sociaal verzekeringsfonds**. In ruil voor de sociale bijdragen die je betaalt, bouw je een sociaal statuut op. Je bent verzekerd bij ziekte, bouwt pensioenrechten en moeder- of vaderschapsvoordelen op, en je kan aanspraak maken op een uitkering voor mantelzorg, rouwverlof en overbruggingsrecht. Ga langs bij het **Liantis-kantoor** bij jou in de buurt, of sluit je **online** aan bij Liantis sociaal verzekeringsfonds. Surf voor meer info naar liantis.be/social-verzekeringsfonds

Aansluiting als zelfstandig helper

Als helper sta je een zelfstandige bij of vervang je hem in een eenmanszaak. Een helper wordt voor de sociale zekerheid ook beschouwd als een zelfstandige, dus moet je je aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds. Dat is verplicht vanaf 1 januari van het jaar waarin je twintig jaar wordt óf wanneer je voor die leeftijd al getrouwd bent. Je moet, bij wijze van uitzondering, **niet aansluiten**:

- wanneer je **onregelmatig én minder dan 90 dagen per jaar** als helper werkt;
- wanneer je als **student** nog recht geeft op kinderbijslag.

Aansluiting als meewerkende echtgenoot of echtgenote

Ook meewerkende echtgenoten moeten zich aansluiten in het zogeheten 'maxi-statuu't', dat hen volwaardige sociale rechten geeft. Help jij mee in de eenmanszaak van je partner? Dan moet jij je ook aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds. Dat doe je het best als meewerkend echtgeno(o)t(e). Dit voordelige statuut zorgt ervoor dat je minder sociale bijdragen betaalt (dan een zelfstandige in hoofdberoep) als je inkomen laag is. Bovendien ben je volledig sociaal beschermd.

Vennootschappen

Hoewel de sociale zekerheid er uiteraard is voor mensen, moeten ook vennootschappen aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds, met het oog op de betaling van de jaarlijkse bijdrage ten laste van vennootschappen. Op liantis.be/vennootschapsbijdrage vind je het volledige overzicht met alle voorwaarden en modaliteiten.

Berekening van je sociale bijdragen

Hoeveel sociale bijdrage je betaalt, hangt af van **je statuut en van je inkomsten als zelfstandige**. Ben je bijvoorbeeld zelfstandige in hoofd- of bijberoep? Of gepensioneerd met een bijverdienste? Elk statuut heeft z'n eigen specifieke kenmerken en voorwaarden. Voor een volledig overzicht kan je op liantis.be/sociaal-statuu't terecht.

Het basisprincipe

Jouw sociale bijdrage is een **percentage van jouw netto belastbaar beroepsinkomen** als zelfstandige. Dat is gelijk aan je bruto-inkomen min je beroepskosten en je sociale bijdragen. Voor de overgrote meerderheid van de zelfstandigen bedraagt de bijdrage op jaarbasis 20,5% van het belastbaar inkomen. De bijdragen worden per kwartaal aangerekend. De kwartaalbijdrage is gelijk aan een vierde van de jaarbijdrage.

Voorlopige bijdrage

Jouw sociale bijdrage wordt altijd **berekend op basis van jouw inkomsten van het jaar zelf**. Maar aangezien de belastingadministratie jouw inkomen maar achteraf officieel vaststelt, is jouw officiële inkomen maar twee of drie jaar later bekend. Daarom betaal je eerst een **voorlopige bijdrage**, die achteraf wordt herzien op basis van je werkelijke inkomen.

Voor je voorlopige bijdrage kies je als zelfstandige wat het best overeenstemt met je verwachte beroepsinkomsten van het lopende bijdragejaar.

Je hebt daarbij **drie opties**:

Welke sociale bijdrage kies je het best?

Liantis raadt aan om minstens de wettelijke voorlopige bijdrage te betalen wanneer je dat kan. Wat je te veel betaalde, krijg je achteraf namelijk gewoon terugbetaald.

1 Je kiest de wettelijke voorlopige bijdrage die Liantis voorstelt

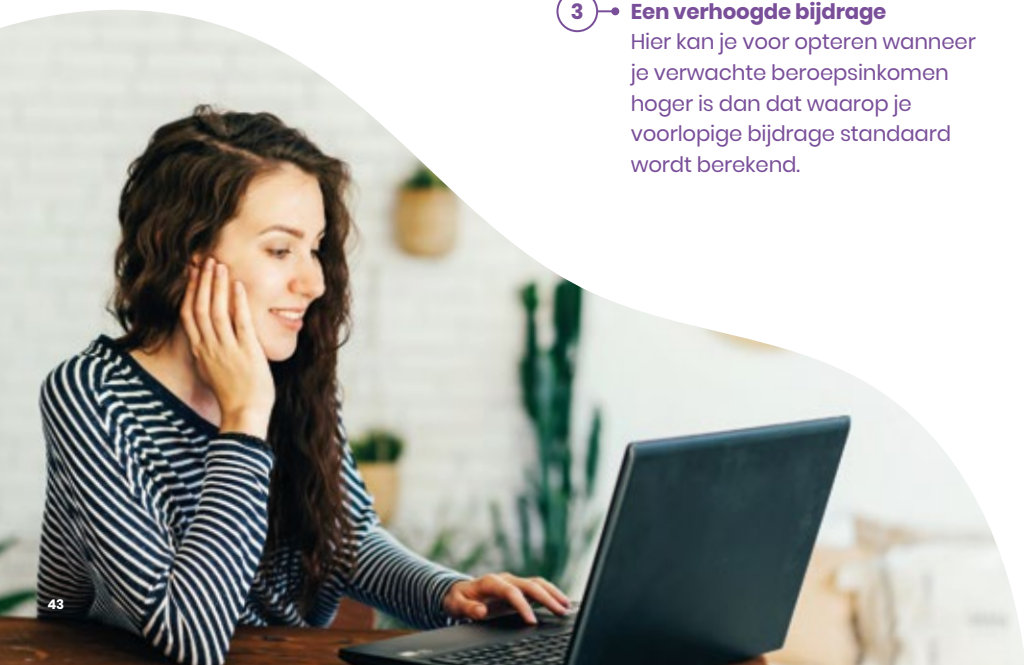
Voor starters is dat een forfaitaire bijdrage, voor gevestigde zelfstandigen een bijdrage berekend op basis van hun inkomen drie jaar voordien.

2 Een verminderde bijdrage

Wanneer je beroepsinkomen heel wat lager is dan het inkomen waarop je wettelijke voorlopige bijdrage werd berekend, dan kan je voor een verminderde bijdrage kiezen. Ook als starter in hoofdberoep (primostarter) kan je daarvoor kiezen.

3 Een verhoogde bijdrage

Hier kan je voor opteren wanneer je verwachte beroepsinkomen hoger is dan dat waarop je voorlopige bijdrage standaard wordt berekend.

Extra hulp voor starters

Wanneer je start als zelfstandige, kunnen de kosten oplopen. Bovendien is het bij de opstart vaak moeilijk in te schatten hoe je inkomsten zullen evolueren. Om voldoende financiële ademruimte te behouden, kan je als startende zelfstandige daarom rekenen op:

- **Een kwartaal betalingsuitstel voor je eerste twee kwartaalbijdragen**

Breng je als starter je aansluiting op tijd in orde, dan krijg je een kwartaal betalingsuitstel voor je eerste twee kwartaalbijdragen. Je hoeft je eerste sociale bijdrage dus maar te betalen tegen het einde van je tweede kwartaal als zelfstandige.

Je tweede pas tegen het einde van het derde kwartaal. Laat je wel niet verrassen: de bijdragen van je tweede en derde kwartaal zullen dezelfde betaaldatum hebben.

- **Starterskorting**

Start je als zelfstandige in hoofdberoep?

Dan krijg je een korting op je sociale bijdragen van het eerste kwartaal dat je bent aangesloten. Dit is een eenmalige, definitieve korting die automatisch wordt toegepast.

- **Verminderde minimumbijdrage**

Als startende zelfstandige in hoofdberoep mag je de eerste vier kwartalen na je aansluiting een verminderde minimumbijdrage betalen op voorwaarde dat je inkomen voldoende laag is. Een bijkomende voorwaarde is wel dat je in de vijf voorgaande jaren geen zelfstandige in hoofdberoep was.

Ontdek meer!

Wil je het exacte bedrag kennen van jouw sociale bijdrage?

In onze **online bijdragetabel** vind je een overzicht van alle actuele bedragen per statuut. Zo kan je eenvoudig nagaan hoeveel jouw definitieve sociale bijdrage zou bedragen.

Je sociale rechten

In ruil voor je sociale bijdragen bouw je heel wat rechten op.
Als zelfstandige heb je in principe recht op:

- gezinsbijslag of Groeipakket;
- terugbetaling van medische kosten;
- uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid en moederschap;
- moederschapshulp (105 dienstencheques) voor zelfstandige moeders;
- vaderschaps- en geboorteverlof voor zelfstandige vaders en mee-ouders;
- adoptie- en pleegouderverlof;
- pensioen;
- overbruggingsrecht;
- uitkering bij mantelzorg;
- rouwverlof bij overlijden van kind of partner.

Tip

Helemaal zeker zijn dat je goed zit? Volg dan de **begeleiding Bedrijfs optimalisatie van UNIZO**. Je UNIZO-coach licht je onderneming van a tot z door om zich een totaalbeeld te vormen van jouw businessmodel. Je krijgt concrete tips en tools om je actie- en verbeterpunten aan te pakken. Nu en in de toekomst. Je coach is altijd bereikbaar voor opvolging, bijsturing en feedback. En hij gaat op zoek naar wat jij nodig hebt om van jouw onderneming een blijvend succes te maken. Alle info vind je op unizo.be/bedrijfs optimalisatie

Ziekenfonds en kinderbijslagfonds

Als je een zaak start, ben je verplicht om je aan te sluiten bij een ziekenfonds. Zo heb je net als werknemers recht op een **ziekteverzekering** en kan je op steun rekenen als je gezondheid het laat afweten.

Ziekenfonds

Je verplichte aansluiting bij een ziekenfonds (in de volksmond ook wel “mutualiteit” genoemd) regel je met het bewijs van aansluiting van je **sociaal verzekeringsfonds**. Bij Liantis sociaal verzekeringsfonds bezorgen we je dat bewijs meteen, zodat je ook meteen bij het ziekenfonds kan aansluiten als zelfstandige.

Je ziekenfonds zorgt voor bescherming en uitkeringen als je door **ziekte of een ongeval** niet kan werken. Het voorziet een compensatie voor je raadplegingen bij de dokter, een specialist of in het ziekenhuis.

Groeipakket en kinderbijslag

In Vlaanderen is de vroegere **kinderbijslag** vervangen door het **Groeipakket**. Als ouder heb je onder andere recht op een startbedrag (het vroegere kraamgeld), een vast maandelijks basisbedrag en bijkomende toeslagen afhankelijk van je situatie. Woon je in Brussel of Wallonië? Dan heb je ook recht op kinderbijslag. Elke regio heeft zijn eigen regels en bedragen.

Wil je er zeker van zijn dat je maximaal wordt ondersteund en dat jouw kind de financiële ondersteuning krijgt waar het recht op heeft? Dan sluit je je gewoon aan bij **Kidslife**, het kinderbijslagfonds dat mee door Liantis werd opgericht. Alle info vind je op **[kidslife.be](https://www.kidslife.be)**

Ontdek meer!

Op [liantis.be/zelfstandig-worden/startvoorwaarden/ziekenfonds](https://www.liantis.be/zelfstandig-worden/startvoorwaarden/ziekenfonds) vind je alle informatie en concrete voorbeelden over als zelfstandige aansluiten bij het ziekenfonds.

“STARTER AAN HET WOORD

Het wijst zichzelf uit

Meer weten over
Machtelds ervaringen?
Lees haar verhaal.

Een beetje overweldigd door alle formaliteiten die je te wachten staan? Laat het je vooral niet afschrikken, want veel zaken regel je in een handomdraai online. Machteld De Dier van Dierke Plezierke startte haar zaak zelfs volledig online op.

Machteld:

“Alles wat ik moest invullen, was heel vanzelfsprekend en eenvoudig. En ook daarna verliep alles vlot. Ik kan het alleen maar aanraden, want het bespaart je veel tijd.”

Liantis is jouw compagnon de route!

De to-dolijst die tussen jou en jouw carrière als ondernemer staat, lijkt lang. Maar weet dat je bij Liantis heel veel formaliteiten makkelijk online kan regelen. Twijfel je hier en daar nog of zit je met vragen? Ook dan kan je bij Liantis terecht. Je kan gebruikmaken van onze **Starters GPS liantis.be/startersgps** of binnenspringen bij **een ondernemingsloket in jouw buurt**. Daar staat altijd iemand klaar om je wegwijs te maken in de wereld van zelfstandigen. Begin jouw avontuur als zelfstandige op **liantis.be/zelfstandig-worden**

Step 3

Maak jouw ondernemersdroom waar

Staat jouw businessplan op punt, heb je alle administratieve formaliteiten afgevinkt en komt je eerste dag als zelfstandige eraan? Dan rest je niets meer dan het **waarmaken van al jouw ondernemersdromen**. Bij Liantis helpen we je daar graag bij met bijkomende ondersteuning.

Aanvullende sociale bescherming en verzekeringen

Als zelfstandig ondernemer loop je **bijkomende risico's** waar je als werknemer geen rekening mee hoeft te houden. Start je met je nieuwe zaak, dan doe je er goed aan een inventaris op te stellen van die risico's en je eventueel in te dekken door een aanvullende verzekering af te sluiten. Extra bescherming biedt gemoedsrust en laat je toe om je te concentreren op wat er echt toe doet: je activiteiten als ondernemer verder uitbouwen.

Aanvullende verzekeringen beschermen je tegen:

- persoonlijke risico's;
- aansprakelijkheidsrisico's;
- bedrijfsschaderisico's

Persoonlijke risico's

Als zelfstandige ben je minder goed gewapend tegen ongevallen, ziekte, pensioen en overlijden dan een werknemer. Het is dus verstandig om je bijkomend te verzekeren boven op het wettelijk voorziene minimum.

Ontdek meer!

Liantis risk solutions helpt je om je in te dekken tegen deze risico's, met een brede waaier aan oplossingen op maat. Beroepsaansprakelijkheid of ziekte, maar evengoed jouw pensioen of dat van je medewerkers: we zorgen ervoor dat je je zonder zorgen kan focussen op wat echt telt. Meer informatie nodig of meteen een verzekering afsluiten? De experts van **Liantis risk solutions** helpen je graag verder.

Neem contact op via

riskolutionsaanvullendpensioen@liantis.be

Een overzicht van de belangrijkste risico's en hoe je ertegen te beschermen als ondernemer:

• Pensioen en overlijden

Met een **(Sociaal) Vrij Aanvullend Pensioen** of VAPZ spaar je voor later, maar pluk je ook nu al de vruchten, want je bouwt extra sociale bescherming op. Alle info op liantis.be/sociaal-vapz

Toppensioen-Pensioensparen zorgt voor voldoende financiële ruimte tijdens jouw pensioen én een flink belastingvoordeel vandaag. Meer op liantis.be/pensioensparen

Dankzij de **Individuele Pensioen-toezegging** of IPT koppel je een sterke pensioenvoorziening voor jouw toekomst aan onmiddellijke (fiscale) voordelen voor jou en jouw vennootschap. Surf naar liantis.be/ipt

Ben je geconventioneerde medisch zorgverlener?

Met een **RIZIV-Voorzorgsplan** kan je je RIZIV-toelage in aanvullende bescherming investeren. Meer info op liantis.be/riziv-toelage

Zelfstandigen in een eenmanszaak kunnen boven op hun (Sociaal) VAPZ een aanvullend pensioen voorzien met de **Pensioenovereenkomst voor Zelfstandigen** of POZ. Lees meer op liantis.be/poz

• **Inkomensverlies door arbeidsongeschiktheid:** een **verzekering gewaarborgd inkomen**. Lees meer op liantis.be/gewaarborgd-inkomen

• **Bijkomende ziektekosten:** een **hospitalisatieverzekering**. Lees meer op liantis.be/hospitalisatieverzekering

Aansprakelijkheidsrisico's en bedrijfsschaderisico's

Als zaakvoerder draag je enkele belangrijke bijkomende juridische verantwoordelijkheden. Met enkele bijkomende verzekeringen bescherm je jezelf, je privévermogen én je bedrijf.

Ondernemen doe je niet alleen!

Maak kennis met de hele Liantis-familie

Liantis ondersteunt ondernemers gedurende hun hele loopbaan met een **uniek, geïntegreerd dienstenaanbod**. We zijn er voor alles wat met jou als ondernemer, je organisatie en de mensen om je heen te maken heeft.

Starten zonder zorgen

Als startende ondernemer vind je in **Liantis ondernemingsloket** jouw gedroomde partner. Onze ervaren klantenadviseurs luisteren naar jouw ondernemingsidee en bekijken samen met jou hoe je dat idee kan omzetten naar een succesvolle zaak.

Ben je klaar om erin te vliegen? Dan helpen we jou de papierberg te overwinnen die bij de opstart van een eigen zaak hoort. Van je inschrijving bij de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) tot je btw-nummer: wij regelen het voor jou.

Ook onze experts van **Liantis sociaal verzekeringsfonds** regelen in een handomdraai jouw aansluiting. Je kan op hen steunen voor de berekening van je sociale bijdragen en de optimalisatie van jouw sociale zekerheid, maar ook voor advies op alle belangrijke momenten in jouw ondernemersloopbaan.

Groeien zonder zorgen

Besluit je om een medewerker aan te werven of heb je zelf nood aan coaching op maat? **Liantis talent services** is er om jou en jouw (toekomstige) team te doen groeien, letterlijk en figuurlijk. De collega's van **Liantis sociaal secretariaat** zorgen er dan weer voor dat je als werkgever geen kostbare tijd verliest. Hun ondersteuning gaat zo ver als jij dat wil: van je loonverwerking, personeelsadministratie en hr-beleid tot sociaal-juridisch advies. Bovendien stellen we een hoop handige digitale tools ter beschikking.

We beseffen ook maar al te goed dat ondernemen risico's met zich meebrengt. Daarom kan je ook bij ons terecht om jezelf en je medewerkers te beschermen.

Liantis preventie en welzijn helpt je een gezonde werkomgeving te creëren, waarin je medewerkers het beste van zichzelf kunnen geven. **Liantis risk solutions** helpt je dan weer om je in te dekken tegen risico's, met een brede waaier aan oplossingen op maat. De hele Liantis-familie is er kortom om ervoor te zorgen dat jij je kan focussen op wat echt telt: jouw zaak.

Ontdek meer!

Voor meer informatie over ons volledige diensten- en oplossingsaanbod kan je terecht op liantis.be/onze-diensten

Wil je meteen aan de slag met je eigen zaak?

Kijk dan vlug op liantis.be/kantoren voor ons starterkantoor in jouw buurt!

Ook UNIZO staat voor jou klaar

UNIZO biedt een **waaiër aan diensten en ondersteuning** aan kandidaat-starters en pas gestarte ondernemers.

Begeleiding Starten

Heb je een ondernemersidee en wil je de haalbaarheid van jouw plannen onderzoeken? Dan is de begeleiding Starten van UNIZO een kolffe naar jouw hand. De coaches begeleiden je stap voor stap bij het opstellen van jouw business- en financieel plan én ze geven je ook nog eens haalbaarheidsadvies. Surf voor alle info naar unizo.be/starten

Infosessie 'Starten als zelfstandig ondernemer'

Deze UNIZO-infosessie leidt je van a tot z door het parcours van startvoorwaarden, juridische vormen, subsidies, steunmaatregelen, sociaal statuut, boekhouding en btw. Je krijgt specifieke tips voor een sterke start en voor je ondernemingsplan. Een must voor iedereen die gelooft in een sterke voorbereiding. Voor meer info en inschrijvingen: unizo.be/activiteiten

UNIZO Startersplatform

Alle info voor de uitwerking van je idee op één plaats? Neem dan zeker een kijkje op [startersplatform.be](https://unizo.be/startersplatform.be). Op dit platform vind je meer dan zestig video's met uitleg en tips voor de opstart van jouw onderneming. Of ga meteen aan de slag met tools die je helpen om je idee vorm te geven. Je maakt je ondernemingsplan volledig online en kan het delen met vrienden, familie, je accountant of financieel adviseur.

UNIZO Start

Op de website unizo.be/starters vind je betrouwbare informatie over alle startvoorwaarden en -formaliteiten, over de verschillende ondernemingsvormen, financiering, bedrijfsbeheer, een gefundeerd ondernemingsplan en het sociaal statuut van zelfstandige ondernemers. Je kan je er ook inschrijven voor activiteiten en vindt er handige tools voor starters.

Begeleiding Bedrijfs optimalisatie

Je UNIZO-coach licht je onderneming binnen het traject Bedrijfs optimalisatie van a tot z door om zich een totaalbeeld te vormen van jouw businessmodel. Je krijgt concrete tips en tools om je actie- en verbeterpunten aan te pakken. Nu en in de toekomst. Je coach is altijd bereikbaar voor opvolging, bijsturing en feedback. En hij gaat op zoek naar wat jij nodig hebt om van jouw onderneming een blijvend succes te maken. Alle info: unizo.be/bedrijfs optimalisatie

Begeleiding Financieel inzicht

Het begeleidingstraject Financieel inzicht is er zowel voor ondernemers die op zoek zijn naar kapitaal voor de opstart of uitbreiding van hun onderneming, als voor ondernemers die een beter inzicht willen krijgen in hun financiële situatie om hun bedrijfsvoering te verbeteren. Jouw UNIZO-adviseur analyseert samen met jou je huidige cijfers en legt uit hoe je die het best interpreteert. Lees meer op unizo.be/financieel-inzicht

De UNIZO Starterslijn

Heb je concrete startersvragen? Contacteer dan de UNIZO Starterslijn via starterslijn@unizo.be of het nummer 02 212 26 77.

Tip

Word lid van het strafste ondernemersnetwerk!

Elke dag opnieuw kiezen startende ondernemers voor UNIZO. En daar hebben ze goede redenen voor. UNIZO is er voor elke ondernemer. Groot of klein. Met of zonder personeel. Internationaal actief of op plaatselijke bodem. De sterke belangenorganisatie is er dus ook voor jou!

- Gratis persoonlijk advies via de Ondernemerslijn.
- Een massa informatie en modeldocumenten.
- Boeiende infosessies en netwerkevents.
- Voordelige juridische bijstand.
- Een aanspreekpunt dat opkomt voor jouw belangen.
- Exclusieve kortingen en voordelen.
- En zoveel meer.

Gratis lid worden kan eenvoudig: [klik hier](#)

Checklist

Makkelijk het overzicht behouden van wat al in orde is of wat je nog moet regelen?

Vink het af in deze checklist!

- Ondernemingsidee uitschrijven
- Businessplan opstellen
- Accountant zoeken
- Het financiële plaatje in kaart brengen
- Alleen starten of met personeel?
- Voorwaarden checken
- Een ondernemingsvorm kiezen
- Een professionele rekening openen
- Registratie in de KBO
- De nodige vergunningen aanvragen
- Btw-hoedanigheid activeren
- Sociaal statuut en aansluiting bij een sociaal verzekeringsfonds
- Ziekenfonds en kinderbijslagfonds
- Aanvullende (sociale) bescherming

Veel succes!

